

Yaradıcılıq psixologiyası tədris kursu "Humanitar fənlər" kafedrası nəzdində pedaqoji yönümlü ixtisasların tədris planı çərçivəsində işlənmişdir. Tədris planına uyğun olaraq bu kurs bakalavr səviyyəsinin tələbələri üçün müstəqil fənn kimi tədris olunur. Kursun tədrisi tədris ilinin II semestrində (30 saat müəhazirə, 30 saat seminar) nəzərdə tutulur.

Kursun tədrisində məqsəd qloballaşma şəraitində siyasi, iqtisadi və sosial sahələrdə baş verən dəyişikliklərin qarşısını almaq məqsədilə psixologiya elminin imkanlarından istifadənin öyrənilməsidir. Müasir dövrdə hər bir sahədə müvəffəqiyyətin təmin olunması üçün gənclərdən müstəqil, yaradıcı təfəkkür, kreativ düşüncə, eləcə də öz biliklərindən səmərəli istifadə etmək bacarıqları tələb olunur. Həmçinin dünya bazarında sağlam rəqabətin təmin olunması insanların ünsiyyət mədəniyyətinin, özünü ifadə etmə bacarığının yüksək səviyyədə olması ilə bilavasitə bağlıdır. Psixologiya kursunun tədrisi formalaşmaqda olan şəxsiyyətin potensial imkanlarının, onun idrak proseslərinin, emosional sferasının, maraq və qabiliyyətlərinin, ünsiyyət bacarıqlarının öyrənilməsi baxımından məqsədemüvafiqdir. Fənnə aid biliklərə yiyələnmək hər bir tələbəyə cəmiyyətdə baş verən hadisələri, eləcə də özünü bir şəxsiyyət kimi dərk etmək, ünsiyyət sahəsindəki çətinlikləri aradan qaldırmaq imkanı yaradır.

VII Davamiyyətə verilən tələblər:

Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır

VIII Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbələrin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan билетinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərinləndən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açır bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Sözlə	Hərflə
1	91 - 100	Əla	A
2	81 - 90	Çox yaxşı	B
3	71 - 80	Yaxşı	C
4	61 - 70	Kafi	D
5	51 - 60	Qənaətbəxş	E
6	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin Daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X. Təqvim-mövzu planı: Auditoriya saati -60 (30 saat mühazirə)

N	Keçirilən mövzuların məzmunu	Mühazirə	Tarix
1	Mövzu. Yaradıcılıq psixologiyasının mövzusu və vəzifələri. Plan: 1.Yaradıcılıq psixologiyası nəyi öyrənir 2.Yaradıcılığın etaplari 3.Yaradıcılıq prosesinə maneə olan faktorlar. Mənbə: (1; 2; 3)	2	
2	Mövzu. Yaradıcılıq psixologiyasının sahələri:Bedii yaradıcılıq, texniki yaradıcılıq. Plan: 1.Bedii və texniki yaradıcılığın mahiyyəti 2.Yaradıcılığın səviyyələri 3.Yaradıcılıq psixologiyasının tədqiq etdiyi məsələlər. Mənbə: (1; 2; 3; 4; 5)	2	
3	Mövzu. Yaradıcılıq psixologiyasının prinsipi və üsulları. Plan: 1.Fəaliyyətdə prinsiplərin müəyyən edilməsinin zəruriliyi 2.Yaradıcılıq psixologiyasının metodlarının təsnifatı 3.Yaradıcılıq psixologiyasında subyektiv özünümüşahidə metodları 4.Yaradıcılıq psixologiyasında obyektiv metodların rolu (Anket, İntervyu, Eksperiment, test sınaq, Fəaliyyət məhsullarına görə) Mənbə: (1; 2; 3; 5)	2	
4	Mövzu. Yaradıcılıq prosesinin motivləşməsi. Plan: 1.İntellektual və motivləşmə 2.Yaradıcılıq prosesində motivlərin özünəməxsus inkişaf dinamikası 3.Yaradıcılıqda yaş dövrləri və onların xüsusiyyətləri Mənbə: (1; 2; 3; 5)	2	
5	Mövzu. Yaradıcılıq psixologiyası və şüur.	2	

	<p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Psixikanın filogenezdə inkişafı; 2. Qıcıqlanmalar, instinktlər və intellektual davranış formaları; 3. Şüür psixikanın yüksək forması kimi; 4. Şüurun funksiyaları <p>Mənbə: (1; 2; 3; 5)</p>		
6	<p>Mövzu. Yaradıcılıq psixologiyası və intuisiya.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Psixika və intuisiyanın 2. Yaradıcılıq və intuisiya ilə bağlı yaradıcı insanların düşüncələri 3. Yaradıcılıq intuisiyasının psixoloji səciyyəsi 4. Eydetik və konseptual intuisiya <p>Mənbə: (1; 2; 3; 5)</p>	2	
7	<p>Mövzu. Yaradıcılıq aktında iradənin rolu.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İradənin psixoloji səciyyəsi. 2. İradi fəaliyyət prosesi 3. Aktyorluq sənətində yaradıcılıq imkanlarının genişləndirilməsi istiqamətində iradənin rolu <p>Mənbə: (1; 2; 3; 5; 7)</p>	2	
8	<p>Mövzu. Yaradıcılıq psixologiyasında hisslər.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hisslərin psixoloji səciyyəsi. 2. Hisslər və şəxsiyyətin tələbatı 3. Hisslərin aktyor yaradıcılığı sənətində əsas mahiyyəti <p>Mənbə: (1; 2; 3; 5; 7)</p>	2	
9	<p>Mövzu. Bədii yaradıcılıq qabiliyyətini müəyyənləşdirərkən uşaqların yaş xüsusiyyətlərinin nəzərə alınmasının vacibliyi</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Müasir elm yaş dövrləri haqqında 2. Fiziki və psixi inkişafın mərhələləri psixoloji yaş dövrünün əsası kimi <p>Mənbə: (1; 2; 3; 6; 7)</p>	2	
10	<p>Mövzu. Təfəkkür haqqında anlayış</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yaradıcı təfəkkür və onun problemləli mahiyyəti 2. Təfəkkür varlığının inkişafının ali səciyyəsi kimi 3. Yaradıcı təfəkkürün inkişaf etdirilməsinin rol və vasitələri <p>Mənbə: (1; 2; 3; 6; 7)</p>	2	
11	<p>Mövzu. Təxəyyül haqqında məlumat</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Təxəyyülün psixoloji səciyyəsi 2. Təxəyyül, hiss, iradə və yaradıcılıq 3. Təxəyyül, hafizə və təfəkkür 4. Təxəyyül və emosiyalar 5. Təxəyyülün təhli tərkib təbiəti <p>Mənbə: (1; 2; 3; 6; 7)</p>	2	

12	Mövzu. Təxəyyül və yaradıcılıq Plan: 1. Təxəyyül və yaradıcılıq 2. Təxəyyül və yaradıcılığın əlaqəsi 3. Ədəbi bədii yaradıcılıqda təxəyyülün yeri 4. Bədii və elmi yaradıcılıqda təxəyyülün rolu Mənbə: (1; 2; 3; 5; 7)	2	
13	Mövzu. Qabiliyyətlər haqqında anlayış Plan: 1. Qabiliyyətlərin bilik bacarıq və vərdişlərin vəhdəti 2. Qabiliyyətlərin növləri:ümumi və xüsusi qabiliyyətlər 3. Qabiliyyətlərin formalaşmasında maraq və meyllərin rolu 4. Qabiliyyətin inkişafı və şəxsiyyətin formalaşması Mənbə: (1; 2; 3; 5; 7)	2	
14	Mövzu. Yaradıcılıq işində maraq və qabiliyyətlərinin formalaşması inkişafı Plan: 1.İstedad.Talant və məharət 2.Talant qabiliyyətlərin yüksək inkişaf mərhələsi kimi 3.İstedad və talent.Talant və dahilik.Dahiliyin intellect göstəriciləri. Talant qabiliyyətlərin inkişaf mərhələsi kimi. Mənbə: (1; 2; 3; 5; 7)	2	
15	Mövzu. Tələbələrin səhnə mədəniyyətinə yiyələnməsində yaradıcı təxəyyülün mühüm psixoloji amili kimi Plan: 1.İnsan həyatının müxtəlif dövrlərində yaradıcı fəaliyyətin təxəyyülle sıx bağlılığı 2.Tələbələrin səhnə mədəniyyətinə hazırlanmasında yaradıcı təxəyyülün əhəmiyyəti 3.Səhnə sənəti incəsənətin bütün növləri kimi yaradıcılıqdır. 4. Səhnə sənəti incəsənətin bütün növləri kimi yaradıcılıqdır. Mənbə: (1; 2; 3; 5; 7)	2	
	Cəmi:	30s	
	seminar		
1	Yaradıcılıq psixologiyasının mövzusu və vəzifələri.	2	
2	Yaradıcılıq psixologiyasının sahələri:Bədii yaradıcılıq, texniki yaradıcılıq.	2	
3	Yaradıcılıq psixologiyasının prinsipi və üsulları.	2	
4	Yaradıcılıq prosesinin motivləşməsi.	2	
5	Yaradıcılıq psixologiyası və şüur.	2	
6	Yaradıcılıq psixologiyası və intuisiya.	2	
7	Yaradıcılıq aktında iradənin rolu.	2	
8	Yaradıcılıq psixologiyasında hisslər.	2	
9	Bədii yaradıcılıq qabiliyyətini müəyyənləşdirərkən uşaqların yaş xüsusiyyətlərinin nəzərə alınmasının vacibliyi	2	
10	Təfəkkür haqqında anlayış	2	
11	Təxəyyül haqqında	2	
12	Təxəyyül və yaradıcılıq	2	
13	Qabiliyyətlər haqqında anlayış	2	
14	Yaradıcılıq işində maraq və qabiliyyətlərinin formalaşması inkişafı	2	

Tələbələrin səhnə mədəniyyətinə yiyələnməsində yaradıcı təxəyyülün mühüm psixoloji amili kimi

2

Cəmi 30s.

XI. Fənn üzrə tələblər :

Təlim nəticəsində tələbələrin əldə etməli olduqları təsəvvür, bacarıq və vərdişləri:

- yaradıcılıq psixologiyası haqqında elmi biliklər;
- yaradıcılıq psixologiyasının sahələri barədə biliklər;
- yaradıcılıq psixologiyasının tədqiq etdiyi məsələlər
- yaradıcılıq psixologiyasının vəzifələri
- elmi və bədii yaradıcılığın fərqləndirilməsi
- qabiliyyət, talant, istedad və dahilik haqqında elmi biliklər

Tələbələr tanış olur: yaradıcılığın psixoloji təbiəti, yaradıcılıq prosesinin amilləri, şəxsiyyətin yaradıcı potensialı və tələbatları, yaradıcı qabiliyyətlər və istedad problemi, şəxsiyyətin yaradıcı keyfiyyətləri, təxəyyül və yaradıcılıq, ədəbi bədii yaradıcılıqda təxəyyülün yeri, bədii və elmi yaradıcılıqda təxəyyülün rolu.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- müəhazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimat və müzakirə;
- debat;
- müstəqil iş/araşdırma

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

FTN 1. Yaradıcılıq psixologiyası fənninin məqsədi, vəzifələri və psixoloji elmlər sistemində yerini araşdırır. Yaradıcı model anlayışını təhlil edir.

FTN 2. Yaradıcılıq psixologiyasının əsas sahələri olan -ldraki elmlər sistemi, qavrayış, diqqət, şüur, hafizə, biliyin təqdimatı, təxəyyül, dil, inkişaf psixologiyası, təfəkkür və anlayışların formalaşması, təbii və süni intellekti anlayışlarını mənimsəyir. İnsan şüurunun dərk etmə proseslərini öyrənir.

FTN 3. Yaradıcı tədqiqatlar adətən qavrayış, hafizə, diqqət, hiss, emosiya, informasiyanın təsəvvür edilməsi, məntiqi təfəkkür, təxəyyül və qərar qəbulunu əlaqələndirir.

FTN 4. Yaradıcı tədqiqat anlayışını, onun məqsədini izah edir. Yaradıcılıq psixologiyasının inkişafında tədqiqatların rolunu əsaslandırır. Psixoloji tədqiqat – psixikaya malik canlıların psixoloji xarakteristikalarının təyinin və davranışlarındakı psixoloji qanunauyğunluqların aşkarlanması faktını izah edir. Elmi faktın əldə edilməsini əsaslandırır. Psixi hadisələrin xarakteristikalarını müəyyən edir. Psixi hadisələrin yeni tərəflərini əlaqələndirir.

FTN 5. İnsanın emosional vəziyyətinin onun koqnitiv proseslərinə təsirini izah edir. Psixikanın yaradıcı sferasında emosiyaların təyinin müəyyən edir.

FTN 6. Yaradıcılıq psixologiyasının ən mühüm problemlərindən biri nitqin əhəmiyyətinin və bilik kateqoriyasının təşkili qanunauyğunluqları ilə bağlı olan psixi prosesləri öyrənir. Nitqin psixoloji xüsusiyyətlərini fərqləndirir. Nitq və dilin funksiyalarından istifadə edir. Nitqin qavranılması və anlaşılmasını həmçinin nitq mexanizmlərini fərqləndirir. Nitqin növləri və xüsusiyyətlərini izah edir. Semantika və nitqin yaranması prosesini, həmçinin dilin və nitqin semantik istiqamətlərini müəyyən edir. Nitqin yaradılması modellərini: ilkin semantik işləmə modellərini, nitqin anlaşılması modellərini izah edir.

FTN 7. İntellektin eksperimental-psixoloji, psixoloji, testoloji nəzəriyyəsinə fərqləndirir. İntellektin inkişaf mərhələlərini-psixika, şüur, təfəkkür, ağıl və intellektin inkişafını əlaqələndirir. İntellektin psixoloji mahiyyətini izah edir.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikirlərinin öyrənilməsi:

XV. Fənn üzrə kollokvium sualları: I kollokvium sualları:

1. Yaradıcılıq psixologiyası nəyi öyrənir
2. Yaradıcılığın etaplari
3. Yaradıcılıq prosesinə maneə olan faktorlar.
4. Bədii və texniki yaradıcılığın mahiyyəti
5. Yaradıcılığın səviyyələri
6. Yaradıcılıq psixologiyasının tədqiq etdiyi məsələlər.
7. Yaradıcılıq psixologiyasının metodlarının təsnifatı
8. Yaradıcılıq psixologiyasında subyektiv özünümüşahidə metodları
9. Yaradıcılıq psixologiyasında obyektiv metodların rolu
10. Yaradıcılıq prosesində motivlərin özünəməxsus inkişaf dinamikası
11. Yaradıcılıqda yaş dövrləri və onların xüsusiyyətləri
12. Şüur psixikanın yüksək forması kimi
13. Şüurun funksiyaları
14. Psixika və intuisiya
15. Yaradıcılıq və intuisiya ilə bağlı yaradıcı insanların düşüncələri

II. Kollokvium

1. Yaradıcılıq intuisiyasının psixoloji səciyyəsi
2. Eydetik və konseptual intuisiya
3. İradənin psixoloji səciyyəsi
4. İradi fəaliyyət prosesi
5. Hisslər və şəxsiyyətin tələbatı
6. Hisslərin aktyor yaradıcılığı sənətində əsas mahiyyəti
7. Ali hissələr
8. Yaradıcılıq işində emosiyaların rolu
9. Müasir elm yaş dövrləri haqqında
10. Yaradıcı təfəkkür və onun problemləli mahiyyəti
11. Təfəkkür varlığının inkişafının ali səciyyəsi kimi
12. Yaradıcı təfəkkürün inkişaf etdirilməsinin rol və vasitələri
13. Təxəyyülün psixoloji səciyyəsi.
14. Təfəkkür və yaradıcılıq.
15. Təxəyyül və yaradıcılığın əlaqəsi.

XVI. İmtahan sualları

1. Yaradıcılıq psixologiyası nəyi öyrənir
2. Yaradıcılığın etaplari
3. Yaradıcılıq prosesinə maneə olan faktorlar.
4. Bədii və texniki yaradıcılığın mahiyyəti
5. Yaradıcılığın səviyyələri
6. Yaradıcılıq psixologiyasının tədqiq etdiyi məsələlər.
7. Yaradıcılıq psixologiyasının metodlarının təsnifatı
8. Yaradıcılıq psixologiyasında subyektiv özünümüşahidə metodları
9. Yaradıcılıq psixologiyasında obyektiv metodların rolu
10. Yaradıcılıq prosesində motivlərin özünəməxsus inkişaf dinamikası
11. Yaradıcılıqda yaş dövrləri və onların xüsusiyyətləri
12. Şüur psixikanın yüksək forması kimi
13. Şüurun funksiyaları
14. Psixika və intuisiya
15. Yaradıcılıq və intuisiya ilə bağlı yaradıcı insanların düşüncələri

16. Yaradıcılıq intuisiyasının psixoloji səciyyəsi
17. Eydetik və konseptual intuisiya
18. İradənin psixoloji səciyyəsi
19. İradi fəaliyyət prosesi
20. Hisslər və şəxsiyyətin tələbatı
21. Hisslərin aktyor yaradıcılığı sənətində əsas mahiyyəti
22. Ali hissələr
23. Yaradıcılıq işində emosiyaların rolu
24. Müasir elm yaş dövrləri haqqında
25. Yaradıcı təfəkkür və onun problemləli mahiyyəti
26. Təfəkkür varlığının inkişafının ali səciyyəsi kimi
27. Yaradıcı təfəkkürün inkişaf etdirilməsinin rol və vasitələri
28. Təxəyyülün psixoloji səciyyəsi.
29. Təfəkkür və yaradıcılıq.
30. Təxəyyül və yaradıcılığın əlaqəsi.
31. Təxəyyül və emosiyalar
32. Hisslər və ali hissələrin mahiyyəti
33. Təxəyyül və yaradıcılığın əlaqəsi
34. Ədəbi bədii yaradıcılıqda təxəyyülün yeri
35. Qabiliyyətlərin növləri: ümumi və xüsusi qabiliyyətlər
36. Qabiliyyətlərin formalaşmasında maraq və meyllərin rolu
37. Qabiliyyətlər və maraqlar
38. Qabiliyyət və istedad
39. Qabiliyyətin inkişafı və şəxsiyyətin formalaşması
40. İstedad və talant. Talant və dahilik.
41. İstedad. Talant və məharət.
42. Talant qabiliyyətlərin yüksək inkişaf mərhələsi kimi
43. İnsan həyatında müxtəlif dövrlərində yaradıcı fəaliyyətində təxəyyüllə sıx bağlılığı
44. Səhnə mədəniyyətində yaradıcı təxəyyülün əhəmiyyəti
45. Səhnə sənəti incəsənətin bütün növləri kimi yaradıcılıqdır.

Yaradıcılıq psixologiyası fənninin sillabusu 6002013 -Psixologiya ixtisasının təhsil proqramı, tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Pedaqogika, psixologiya və incəsənət kafedrasının 13 fevral 2026-cı il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur (Protokol №06).

Fənn müəllimi:

dos. L.Ə. Verdiyeva

Kafedra müdiri:

dos. A.X. Əliyev